

Motion till riksdagen 2020/21:2764

av Elisabeth Falkhaven m.fl. (MP)

Djurvälfärd i praktiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet för att få till stånd en global FN-deklaration om djurvälfärd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för ett förbud mot handel med levande vilda djur och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att få till stånd ett globalt regelverk mot rutinmässig användning av antibiotika i djurhållning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa sanktioner mot medlemsländer som bryter mot EU:s djurskyddslagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djurskydd och djurhälsa ska vara en uttalad del i handelsavtal, inte ett handelshinder, och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillse att medlemsländerna har rättigheter att provta djur vid införsel till landet för att förhindra att smittsamma sjukdomar sprids, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtta timmar ska vara absolut maxgräns för djurtransporter inom EU och att kravet ska omfatta alla transportslag samt tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att köttbranschen i hela EU bör övergå från transport och export av levande djur för slakt till transport och export av kött och slaktkroppar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utöka EU:s arbete med att bekämpa handeln med elfenben, lejontröféer och andra produkter som kommer från djur som är eller riskerar att bli utrotningshotade, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla all pälsdjursfarmning inom EU och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige konsekvent bör verka för att minimiregler för djurskydd införs på områden där det i dag saknas och att de höjs i de fall de är otillräckliga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheten med ansvar för djurskydd ska revidera samtliga djurskyddsföreskrifter så att de är i enlighet med ambitionerna i den nya djurskyddslagen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla djur ska ha rätt till utevistelse och bete i så stor utsträckning som väder och årstid medger det och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja att även kalvar av mjölkras ska få dia kon i minst två månader efter födseln och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att djur inte ska hållas permanent uppbundna eller permanent i bur och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att griskultingar inte bör få avvänjas från suggan förrän allra tidigast vid fyra veckors ålder och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att honor som hålls på frigång bör få större yta per höna att leva på än vad som är lagstadgat i dag och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att metoder som gör det möjligt att sortera ut ägg med tuppkycklingar i, så att dessa inte går vidare till kläckning, bör utvecklas och användas inom svensk värphönshållning och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slaktkycklingproduktionen bör minska beläggningsgraden så att kycklingarna har tillgång till betydligt större utrymme och om att krav på olika typer av miljöberikningar bör införas och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppfödningen av slaktkycklingar bör ställa om till långsamväxande raser för mindre hälsoproblem och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontrollprogram inte ska kunna användas för att kompromissa bort viktiga djurskyddsparametrar såsom utrymmeskrav och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla minkfarmningen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mobila slakterier och ny teknik för gårdsslakterier ska fortsätta att utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ha kameraövervakning i slakterier för att möjliggöra efterkontroll av förhållanden vid slakt och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bedövning av alla djur före slakt ska vara snabb och smärtfri och om att metoder som inte lever upp

- till detta, t.ex. nuvarande elbedövning av slaktkycklingar och koldioxidbedövning av grisar och fiskar, ska fasas ut, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införliva alla djur som på något sätt påverkas av människan, oavsett om det är domesticerade sällskapsdjur, lantbruksdjur eller vilda djur, i en och samma djurskyddslag och tillkännager detta för regeringen.
  27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda oetiska jaktformer, t.ex. ”gods jakt” på fågel och fälljakt på lodjur, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
  28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda fallor av typen fotsnara och tillkännager detta för regeringen.
  29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa straffen vid grovt djurplågeribrott så att de bättre speglar brottets allvarlighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Djurskyddslagen är en ramlag och ska alltså styra inriktningen för djurskyddet och djurvälzfärden. För att verkligheten ska spegla inriktningen tar ansvarig myndighet fram föreskrifter som då behöver överensstämma med det som uttrycks i lagen.

Sverige har i internationell jämförelse ett gott djurskydd, och i den senaste utvärderingen av olika länders djurskydd från 2020 var Sverige bland de länder som gjorde bäst ifrån sig. Inte i topp, men ... Det finns brister, som till exempel burhållning av minkar och värphöns, användning av koldioxid för bedövning av grisar, fiskar m.fl., samt att när det gäller livsmedelsproducerande djur är djurhållningen en kompromiss mellan ekonomiska intressen, näringens önskemål och djurens behov, där djurens behov ofta får stå tillbaka. En annan brist är att vilda djur inte omfattas av den svenska djurskyddslagstiftningen. De vilda djuren adresseras enbart i jaktlagstiftningen och, när det gäller djurplågeribrott, i brottsbalken. Flera andra länder har vilda djur med i djurskyddslagstiftningen. Flera andra länder har också förbjudit pälsdjursuppfödning och slutat använda koldioxidbedövning till t.ex. fisk. Ska Sverige bibehålla sin position inom djurvälzfärdarbetet behöver vi alltså öka tempot.

Dagens djurskyddslag är tydlig då det gäller respekt för djurens naturliga beteenden, att djurvälzfärd ska främjas. Det är också tydligt att det är nolltolerans mot beteendestörningar och att djurskyddslagen ska tillämpas på individnivå och inte bara på gruppnivå.

Den kanske viktigaste meningen i den nya djurskyddslagen är: ”Denna lag syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvälzfärd och respekt för djur.”

Den följs av ett förtydligande i 2 § där det står: ”Djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att

1. deras välfärd främjas,
2. de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende), och
3. beteendestörningar förebyggs.”

Vi vet att dessa paragrafer ofta bryts mot, med allas vårt goda minne. Vi vet att via undantag, dispenser och otydliga föreskrifter som inte speglar intentionerna i djurskydds-

lagen skapar vi utrymme för djurhållare att helt lagligt låta bli att följa djurskyddslagens intentioner.

Självklart kan vi inte ha det så. Vi behöver hitta sätt att leva tillsammans med djuren som följer den nya djurskyddslagens intentioner och för att göra det behöver vi våga stå upp för vår egen lag och låta förskrifterna spegla intentionerna fullt ut.

Med nyttjandet av djur följer ett moraliskt ansvar där djurens behov som kännande varelser måste respekteras. I förarbetena till den svenska djurskyddslagen fastslås att djuren har ett egenvärde oavsett den nytta människan har av dem. God djurhållning och välfärd handlar inte bara om att undvika lidande i form av stress, rädsla, frustration, smärta, skador och sjukdom utan även om att ge djuren möjlighet till positiva upplevelser, det vill säga få uppleva tillfredsställelse, glädje och förväntan.

Forskning har visat att det inte går någon skarp gräns mellan upplevelsevärlden hos människan respektive andra djur. Våra känsloliv är likartade på ett grundläggande plan. Det finns heller ingen hierarki med högre och lägre utvecklade djur utan varje art har genomgått den utveckling den behöver för att klara utmaningarna den möter i sin specifika livsmiljö.

Global djurvelfärd

Djurskyddet behöver stärkas världen över, oavsett om det gäller sällskapsdjur, djur i livsmedelsindustrin, djurförsök, vilda djur eller djur som vi använder i sport och för underhållning. Vi ser vad avarter när det gäller hur människan håller och behandlar djur får svåra följder också för oss själva.¹ Ett flertal länder, däribland Sverige, har ställt sig bakom att det ska antas en global FN-deklaration om djurvelfärd. Det är bra! En internationell överenskommelse om djurs rättigheter skulle ge frågor som rör djurs välfärd högre prioritet än idag på den globala agendan. Sverige bör även verka för att bindande minimiregler om djurvelfärd utarbetas inom WTO.

En undermålig djurhållning skapar risker för den globala hälsan för såväl djur som människor. Kopplingen till djur och djurhållning är tydlig när det gäller epidemier och pandemier. Att hålla levande djur trångt under stressfyllda förhållanden, tillsammans med många andra arter, vilda och tama, ger stora risker för att olika typer av virus överförs mellan djur och människor, vilket kan få förödande sjukdomskonsekvenser för oss människor.

Zoonoser, sjukdomar eller smittämnen som kan spridas mellan djur och människor utgör 75 procent av alla nya infektionssjukdomar hos människan. Varje år blir människan varse nya varianter av influensavirus. Och vårvintern 2020 kommer ingen att glömma, då när det nya coronaviruset, som orsakar sjukdomen covid-19, svepte över världen. De första sjukdomsutbrotten har kopplats till en marknad som sålde levande djur, vilda och domesticerade i en salig blandning, i den kinesiska staden Wuhan. Den typ av marknader, där djuren kommer från många olika platser och hålls under trånga och stressiga förhållanden, behöver upphöra.

En orsak till zoonotiska sjukdomar är också att mer landyta används för jordbruk och boskap. Det innebär i sin tur att människor kommer allt närmare vilda djur på många ställen. Virus kan ta sig direkt över till människor, eller via till exempel boskapsdjur.

¹ <https://www.sjukhuslakaren.se/bjorn-olsen-om-den-bristande-beredskapen-framtiden-och-vad-som-behoover-goras/>.

Människan och djuren delar samma värld och att vi bör arbeta utifrån One Health för förbättrad djur- och folkhälsa, det blir alltmer tydligt. One Health konceptet bygger på det faktum att djur – både vilda och tama – och människor i stor utsträckning utsätts för samma sjukdomsframkallande virus och bakterier, inklusive antibiotikaresistens, och att detta måste tas hänsyn till och hanteras i ett brett perspektiv. Det innebär att läkare, veterinärer och biologer samverkar för att spåra olika sorters smittor som finns i naturen, för att i förlängningen förhindra spridning av virus från djur till människor.

Behovet av en global överenskommelse som tydliggör djurens egenvärde och sätter stopp för de avarter som hotar såväl djurs välfärd som människors hälsa, har aldrig varit större än nu!

Djurvälfärd i EU

I fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget)² anges att vid utformning och genomförande av unionens politik i fråga om bl.a. jordbruk, fiskeri och inre marknad ska man fullt ut ta hänsyn till välfärd för djuren som kännande varelser. Det finns också ett antal direktiv på djurskyddsområdet, men dessa är inte lika långtgående som den svenska djurskyddslagen och vissa av direktiven har en mycket dålig tillämpning i praktiken.

EU är en viktig arena för att stärka djurskyddet, för djuren men också för det svenska lantbruket. Genom att gemensamt höja minimikraven på djurens villkor i hela EU förbättras inte bara djurskyddet för alla djur inom EU, det ökar också förutsättningarna för det svenska lantbruket att förena ett högt djurskydd med en god konkurrenskraft. EU:s djurskyddsarbete måste precis som det svenska bygga på regelverk som innebär att djurskyddsproblem förebyggs och djurvälzfärden främjas. Enskilda medlemsländer ska alltid ha möjlighet att gå före och ställa högre krav. Sverige bör konsekvent verka för att minimiregler införs på områden där det idag saknas och att de höjs i de fall de är otillräckliga. Till exempel ska inga djur behöva transporteras längre än åtta timmar och alla transportslag ska räknas in som transport.

Djur som hålls trångt i en torftig miljö utvecklar ofta stressrelaterade beteenden, som t.ex. svansbitning hos gris och hackbeteende hos höns. Men istället för att förbättra djurens miljö så att stressen minskar så är det i många länder vanligt att djuren stympas, grisarnas svansar kuperas och näbbar hos höns trimmas, och inte att förglömma, att antibiotika ges rutinmässigt till djuren i fodret. Det finns också andra exempel på stympning, som svanskupering på andra djurslag t.ex. häst, hund och får. All typ av stympning och operativa ingrepp som inte är veterinärmedicinskt motiverat ska förbjudas. Undantagen är avhorning och kastrering, men dessa ska alltid göras under bedövning och med smärtlindring.

Ekonomiska styrmedel behöver utformas på ett sätt som gynnar de djuruppfödare som satsar på förbättrade förhållanden för djuren, stärker deras hälsa och därmed också minimerar antibiotikaanvändningen. Kött från djuruppfödning som använder antibiotika rutinmässigt i sin utfodring och därigenom bidrar till ett av mänsklighetens allvarligaste hälsoproblem i framtiden, antibiotikaresistens, är något som måste bort från marknaden!

² https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0006.02/DOC_2&format=PDF.

EU har också en viktig roll att spela internationellt, genom att se till att djurvälstånd främjas i de handelsavtal EU tecknar med tredje land. Det är viktigt att krav på djurskydd och djurvälstånd inte ses som handelshinder inom den gemensamma marknaden.

Djurvälstånd i Sverige

Den svenska djurhållningen ska fortsätta att utvecklas och vara ett föredöme då det gäller djurvälstånd och låg antibiotikaanvändning. Även om Sverige ligger långt framme i sin djurhållning utifrån ett internationellt perspektiv så finns det fortfarande brister som behöver åtgärdas. Särskilt tydligt är detta inom de områden där djuren nyttjas för att fylla en ekonomisk funktion, som t.ex. lantbruksdjuren. Det är inte tekniska möjligheter och kortsiktiga ekonomiska intressen som ska vara styrande i hur djuren hålls. Människan har en moralisk plikt att djuren vi använder ska få leva ett liv som ger dem möjlighet att vara både friska och glada.

Dagens höga konsumtion av kött och andra produkter från djur har gjorts möjlig genom en många gånger rent industriell djurhållning där priset för konsumenterna kan pressas men priset för djuren ofta blir mycket högt. Vi behöver fortsätta sträva mot en djurhållning där varje djur ses som den individ den är, får möjlighet att vara glad och få sina behov tillgodosedda, och för detta behövs både lagreglering och en mer djurvänlig konsumtion.

Offentlig konsumtion

Det borde vara en självklarhet att animaliska livsmedel och andra produkter som kommer från djur som behandlats på ett sätt som är förbjudet i Sverige inte ska kunna serveras eller användas inom offentliga verksamheter. Upphandlingsmyndigheten har kriterier som möjliggör att livsmedel lever upp till detta, men kriterier för övriga djurprodukter, som tex läder, behöver utvecklas. Det är viktigt att offentlig upphandling går före, driver på utvecklingen och använder sig av de möjligheter Upphandlingsmyndigheten tagit fram i form av kriterier, men också styr mot mer ekologisk djurhållning. Ökade inköp av ekologiskt i offentlig sektor har också visat sig innebära att mer klimatsmart och hälsosam mat serveras, med större inslag av baljväxter och fler vegetariska dagar på menyerna.

Olika djur har olika behov men alla däggdjursungar har behov av en djurmamma och modersmjölk

Kalvar blir friskare om de får dia som små och ingen kan förneka att födsel, digivning och kontakter mellan ko och kalv är naturliga beteenden som både ko och kalv enligt djurskyddslagen borde ha rätt till. I dag får de allra flesta nyfödda kalvar av mjölkkras sin mjölk i flaska eller hink, och kalven tas bort från kon direkt efter födseln. Kalven föds sedan upp med till stor del mjölkpulverersättning eftersom kons mjölk levereras till mejeri.

Jordbruksverket ändrade 2017 djurskyddsföreskrifterna för gris vilket möjliggör för avvänjning av smågrisar redan vid tre veckors ålder. Detta är en alldeles för låg ålder då varken smågrisens immunförsvar eller tarmfunktion är helt utvecklad, och innebär en

ökad risk för avvänjningsdiarré. Här är en tydlig avvikelse från den nya djurskyddslagen; kravet på att hålla djur så att djurvälståndet främjas och djuren skyddas mot sjukdom åsidosätts för något ökad vinst.

Hönsen och kycklingarna

Trots att den djurskyddslag som antogs av riksdagen 1988, innehöll ett tydligt krav på att inga hönor skulle sitta i bur efter 1998, sitter fortfarande ungefär 8 procent, motsvarande över 700 000 hönor, i burar i Sverige. De burar som är tillåtna i Sverige är så kallade modifierade, inredda burar och ska innehålla ströyta, rede och sittpinnar. Ytan per höna i dessa burar är mindre än ett A4-ark. Här kan hönan inte flyga, inte ens sträcka ordentligt på ben och vingar. Nu är det hög tid att införa ett totalförbud för att hålla höns i bur. Branschen har haft tillräckligt många år på sig att ställa om. Även reglerna för frigående hönor måste ses över. Precis som andra djurslag anser vi att även höns ska ha rätt till utevistelse och utrymmet inomhus, per djur, behöver öka.

Värphönsraser är framavlade i syfte att värpa ägg, men hälften av äggen innehåller tupp- och eftersom tupparna är av värphönsras har de inte alls den tillväxt som slaktkycklingar har. Branschen ser därför ingen ekonomi i att föda upp dem och idag avlivs samtliga daggamla tuppkycklingar som kläcks i kläckerier för värphöns. Denna hantering av levande djur är minst sagt respektlös och följer alltså inte heller djurskyddslagens regler. Metoder som gör att man kan undvika denna massavlivning behöver snarast införas. Sådana metoder har utvecklats i Tyskland och bygger på att äggen könsbestäms i ett tidigt stadium och att tuppägg sorteras bort. Forskning pågår också i Sverige för att ta fram motsvarande metoder och den forskningen behöver intensifieras.

Kycklinguppfödningen

De snabbväxande raser som idag föds upp i Sverige växer upp på 35 dagar från en nykläckt liten kyckling till nästan 2 kg. Kycklingen kläcks i maskin på kläckerier och transporteras under sitt första levnadsdygn till den kycklinggård där den ska spendera sitt korta liv. Temperaturen är hög, och ljuset är på upp till 18 timmar per dygn för att stimulera kycklingarna att äta.

Att kycklingen växer så fort leder till stor risk för benfel och rörelsestörningar. För avelsdjuren är den snabba tillväxten ett stort djurvälståndspåslag. Dessa djur når ju vuxen ålder och för att undvika att de blir gravt överviktiga och får benproblem eller fertilitetsproblem utfodras de hela sitt liv mycket restriktivt – de är i princip alltid hungriga.

I takt med att kycklingarna växer blir det också mindre yta för dem att röra sig på. I Sverige säger föreskrifterna att man som uppfödare får ha 20 kg kyckling per kvadratmeter. Som medverkande i ett kontrollprogram får man ha 36 kilo kyckling per kvadratmeter. Det betyder ca 24 kycklingar per kvadratmeter mot slutet av kycklingens liv, ca 20x20 cm golvyta per kyckling.

Slakt

Många djur får resa långt för att komma till slakteriet och det är för det allra mesta mycket stressande för djuren. Därför behöver vi minimera slakteritransporterna och

utveckla en decentraliserad slakterinäring så att transportererna kortas. En utveckling av mobila slakterier och gårdsslakt bör uppmuntras.

I Sverige råder strikt krav på att ingen slakt får ske utan föregående bedövning. Detta gäller även vid religiös slakt. Bedövningen är det sista momentet innan slakt och varken bedövningen eller hanteringen av djuret i anslutning till det får innebära något lidande för djuren.

Tyvärr finns det för vissa djurslag och vissa metoder stora brister här. De slaktkycklingar som bedövas genom att huvudet sänks ner i ett strömförande vattenbad (cirka hälften av alla kycklingar) hängs först, vid fullt medvetande, upp och ner i fötterna innan bedövning sker och det har visat sig att kycklingen ibland inte blir bedövad av elbadet.

Merparten av grisarna bedövas med gasen koldioxid, en gas som visat sig skapa stor ångest och panikkänslor innan grisen till sist förlorar medvetandet.

Vid slakt av fiskar orsakar också koldioxidbedövningen stor stress hos fiskarna. Eftersom koldioxidbedövningen dessutom är ineffektiv för fisk finns det risk för att fiskarna avblodas och tas ur vid fullt medvetande.

Det finns en bestämmelse från Europarådet som Sverige måste följa som säger att nödslakt av fiskar inte får ske med hjälp av koldioxid. Men vid vanlig slakt är koldioxid fortfarande den vanligaste bedövningsmetoden i Sverige. Koldioxidbedövning av fiskar är sedan 2012 förbjudet i Norge. Redan för femton år sedan slog EFSA (Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet) fast att koldioxidbedövning orsakar fiskarna stort lidande och inte bör användas.

Pälsdjursfarmning

Omkring en miljon minkar dödas på de drygt 60 svenska pälsdjursfarmerna årligen. Minkar är ensamlevande aktiva rovdjur som naturligt tillbringar stor del av sin vakna tid i och kring vatten, där deras jakt ofta sker. På pälsdjursfarmer hålls minkarna tillsammans med andra minkar i små ståltrådsburar där de inte får utlopp för sin lagstaddade rätt till naturligt beteende.

Redan 1990, i Sveriges Veterinärmedicinska Sällskaps pälsdjursutredning, konstaterades att minkhållningen inte uppfyller djurskyddslagen. Utredningen Djurens välfärd och pälsdjursnäringen (SOU 2003:86) kom fram till att stereotypier, ett repetitivt beteende utan tydligt mål och funktion, t.ex. att vagga fram och tillbaka, förekom och att svenska minkfarmer inte visat att de lever upp till djurskyddslagens krav på naturligt beteende. Om branschen inte löst problemen till 2010 menade utredningen att minkuppfödningen helt eller delvis borde avvecklas.

År 2006 lade den socialdemokratiska regeringen i samarbete med Miljöpartiet och Vänsterpartiet fram proposition 2005/06:197 Skärpta djurskydds krav för minkuppfödning, som preciserade vad som krävs för att minkars rätt till naturligt beteende ska anses tillgodosett. Propositionen kunde dock inte behandlas före valet och avlogs sedermera av den nyvalda riksdagens borgerliga majoritet.

År 2012 beslutade Jordbruksverket om nya föreskrifter för uppfödning och hållande av pälsdjur som innebär att minkarna från 2017 ska hållas i så kallade etageburar, det vill säga en vanlig bur med en ännu mindre bur som övervåning. Dessa föreskrifter är dock inte i nivå med ambitionerna i den nya djurskyddslagen (2018:1192). Regeringen gav 2018 Jordbruksverket i uppdrag att utvärdera välfärden på minkfarmerna. Jordbruks-

verkets rapport Utvärdering av välfärden hos mink inom pälsproduktion (2019) kunde inte heller säkerställa att inga stereotypier förekommer.

Det finns numera ett antal länder som ligger före oss i denna fråga. Dagens minkfarmning, som fortfarande inte kunnat visa att de lever upp till djurskyddslagens krav på naturligt beteende, måste avvecklas.

Vilda djur

I 1 kap. 2 § djurskyddslagen anges att lagen endast avser djur som hålls av människan och viltlevande försöksdjur. Övriga viltlevande djurarter omfattas inte av djurskyddslagen. Detta innebär att de vilda djuren inte har ett lika starkt rättsligt skydd som de djur som hålls av människan. I 2 kap. djurskyddslagen om allmänna bestämmelser om hur djur ska hanteras ingår till exempel grundläggande djurskyddskrav som förbud mot att skada djur, villkor för försäljning och transport av djur. Några liknande krav finns inte i lagen för vilda djur.

Enligt den finska djurskyddslagen omfattas alla djur (inklusive vilda djur). Likaså omfattar den polska djurskyddslagen samtliga djur, vilken även innefattar ett separat kapitel om skyddet av vilda djur i deras egenskap av nationellt värde. Norge har också en djurvälståndslag som inbegriper i huvudsak alla djur såsom däggdjur, fåglar, reptiler, fisk och andra havslevande arter samt bin. Storbritannien har en djurskyddslag för alla vilda däggdjur, vilken ska skydda djuren från människors grymhet.

Också reglerna för jakt på vilda djur ingår i de nämnda ländernas djurskyddslagar, där det övergripande syftet är att skydda djuret.

I den svenska jaktlagen regleras hur jakten får bedrivas och det är markägaren eller jakträttsinnehavarens ansvar att följa reglerna. Det är jakten som är utgångspunkten i jaktlagen.

Vi människor har alltid jagat vilt och fiskat. För att få mat, idag för att kontrollera stammarna eller för nöjes skull. Men det finns vissa avarter inom jakten som vi behöver få bort.

Att fånga djur i fällor utsätter djuren för onödigt lidande, de utsätts för svår stress när de försöker befria sig. Det är numera krav på att det ska vara larmanordning på vildsvinsfällor. När det gäller andra arter än vildsvin, exempelvis räva, grävling och lodjur, finns inget krav på larmanordning även om Naturvårdsverket i sina allmänna råd istället skriver att larmanordning bör användas. Då det är komplicerat att göra fällorna selektiva kan de också fånga djur av olika arter, med eller utan ungar. Samhällets tillsyn är obefintlig.

År 2011 infördes ett tillfälligt förbud i Sverige mot lodjursjakt med fälla som dock upphävdes i Naturvårdsverkets regionaliserade föreskrifter från 2014. Undersökningar från SVA visar att fällfångade lodjur utsätts för ett stort lidande. De lodjur som skickats till Statens veterinärmedicinska anstalt har i många fall saknat klor, tänderna har varit avbrutna och träflisor har påträffats i magen.

Brott mot djur

Den som döms för djurplågeri kan i dag dömas till böter eller fängelse i högst två år. I praktiken bedöms även allvarliga fall av djurplågeri ha ett lågt straffvärde och påföljden

fastställs ofta till dagsböter och villkorlig dom, eller avskrivs om de behandlas tillsammans med brott med högre straffpåföljd.

Höjda straff är generellt inte ett effektivt verktyg i brottsbekämpningen. Däremot är det viktigt att straffet för olika typer av brott speglar brottets allvarlighetsgrad. Ur det perspektivet är det problematiskt att djurplågeribrotten i dag inte får tillräckligt genomslag vid straffmätning och påföljd, vilket skickar signalen att samhället inte ser så allvarligt på brott mot djur. Straffmätning och påföljd vid djurplågeribrott behöver skärpas så att de bättre speglar brottet. Det vore ett stort framsteg om det nuvarande djurplågeribrottet i brottsbalken ersätts med ett brott av normalgraden och ett grovt brott.

Elisabeth Falkhaven (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Emma Hult (MP)

Camilla Hansén (MP)